

1. මූල්‍ය ප්‍රකාශන

1.1 මතය

බිඹිසි ට්‍රැවල්ස් (පුද්ගලික) සමාගමේ (“සමාගම”) 2023 දෙසැම්බර් 31 දිනට මූල්‍ය තත්ත්ව ප්‍රකාශනය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ විස්තීරණ ආදායම් ප්‍රකාශනය, හිමිකම් වෙනස්වීමේ ප්‍රකාශනය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශනය සහ මූල්‍ය ප්‍රකාශන වලට අදාළ සටහන්, ප්‍රමාණාත්මක ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්ති තොරතුරුවලින් සමන්විත 2023 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ මූල්‍ය ප්‍රකාශන ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 154 (1) ව්‍යවස්ථාව සමඟ සංයෝජිතව කියවිය යුතු 2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ විධිවිධාන ප්‍රකාරව මාගේ විධානය යටතේ විගණනය සිදු කරන ලදී. පාර්ලිමේන්තුව වෙත ඉදිරිපත් කළ යුතු යැයි මා අදහස් කරන මාගේ අදහස් දැක්වීම් හා නිරීක්ෂණයන් මෙම වාර්තාවේ දැක්වේ. මෙම විගණනය සඳහා ප්‍රසිද්ධ වෘත්තීයයෙහි යෙදී සිටින වරලත් ගණකාධිකාරී සමාගමක සහය මා ලබා ගන්නා ලදී.

සමාගමේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන තුළින් 2023 දෙසැම්බර් 31 දිනට මූල්‍ය තත්ත්වය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා එහි මූල්‍ය කාර්යසාධනය හා මුදල් ප්‍රවාහ සත්‍ය හා සාධාරණ ලෙස දැක්වෙන අයුරින් ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කර ඇති බව මා දරන්නා වූ මතය වේ.

1.2 මතය සඳහා පදනම

ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිතීන්ට (ශ්‍රී.ලං.වි.ප්‍ර.) අනුකූලව මා විගණනය සිදු කරන ලදී. මෙම විගණන ප්‍රමිති යටතේ වූ මාගේ වගකීම, මෙම වාර්තාවේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනය සම්බන්ධයෙන් විගණකගේ වගකීම යන කොටසේ තවදුරටත් විස්තර කර ඇත. මාගේ මතය සඳහා පදනමක් සැපයීම උදෙසා මා විසින් ලබා ගෙන ඇති විගණන සාක්ෂි ප්‍රමාණවත් සහ උචිත බව මාගේ විශ්වාසයයි.

1.3 මූල්‍ය ප්‍රකාශන සම්බන්ධයෙන් කළමනාකරණයේ සහ ඊට සම්බන්ධ පාලනය කරන පාර්ශවයන්ගේ වගකීම

මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව පිළියෙල කිරීම හා සාධාරණ ලෙස ඉදිරිපත් කිරීම සහ වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් ඇතිවිය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොරව මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකිවනු පිණිස අවශ්‍ය වන අභ්‍යන්තර පාලනයන් තීරණය කිරීම කළමනාකරණයේ වගකීම වේ.

මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමේදී, සමාගම අඛණ්ඩව පවත්වාගෙන යාමේ හැකියාව තීරණය කිරීම කළමනාකරණයේ වගකීමක් වන අතර, කළමනාකාරිත්වය සමාගම ඇවර කිරීමට අදහස් කරන්නේ නම් හෝ වෙනත් විකල්පයක් නොමැති විටදී මෙහෙයුම් නැවැත්වීමට කටයුතු කරන්නේ නම් හැර අඛණ්ඩ පැවැත්මේ පදනම මත ගිණුම් තැබීම හා සමාගමේ අඛණ්ඩ පැවැත්මට අදාළ කරුණු අනාවරණය කිරීමද කළමනාකරණයේ වගකීමකි.

සමාගමේ හා සමූහයේ මූල්‍ය වාර්තාකරණ ක්රියාවලිය සම්බන්ධව පරීක්ෂා කිරීමේ වගකීම, සම්බන්ධ පාර්ශව විසින් දරනු ලබයි.

2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ 16 (1) උප වගන්තිය ප්‍රකාරව, සමාගමේ වාර්ෂික සහ කාලීන මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකිවන පරිදි ස්වකීය ආදායම්, වියදම්, වත්කම් හා බැරකම් පිළිබඳ නිසි පරිදි පොත්පත් හා වාර්තා පවත්වාගෙන යා යුතුය.

1.4 විගණන විෂය පථය

සමස්තයක් ලෙස මූල්‍ය ප්‍රකාශන, වංචා සහ වැරදි නිසා ඇතිවන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොර බවට සාධාරණ තහවුරුවක් ලබාදීම සහ මාගේ මතය ඇතුළත් විගණකගේ වාර්තාව නිකුත් කිරීම මාගේ අරමුණ වේ. සාධාරණ සහතිකවීම උසස් මට්ටමේ සහතිකවීමක් වන නමුත්, ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනය සිදු කිරීමේදී එය සෑමවිටම ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් අනාවරණය කරගන්නා බවට වන තහවුරු කිරීමක් නොවනු ඇත. වංචා සහ වැරදි තනි හෝ සාමූහික ලෙස බලපෑම නිසා ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් ඇතිවිය හැකි අතර, එහි ප්‍රමාණාත්මකභාවය මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන පදනම් කරගනිමින් පරිශීලකයන් විසින් ගනු ලබන ආර්ථික තීරණ කෙරෙහි වන බලපෑම මත රඳා පවතී.

ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනයේ කොටසක් ලෙස මා විසින් විගණනයේදී වෘත්තීය විනිශ්චය සහ වෘත්තීය සැකමුසුබවින් යුතුව ක්‍රියා කරන ලදී. මා විසින් තවදුරටත්,

- ප්‍රකාශ කරන ලද විගණන මතයට පදනමක් සපයා ගැනීමේදී වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඇති විය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් ඇතිවීමේ අවදානම් හඳුනාගැනීම හා තක්සේරු කිරීම සඳහා අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පරිපාටි සැලසුම් කර ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. වරදවා දැක්වීම හේතුවෙන් සිදුවන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් සිදුවන බලපෑමට වඩා වංචාවකින් සිදුවන්නා වූ බලපෑම ප්‍රබල වන්නේ ඒවා දුස්සන්ධානයෙන්, ව්‍යාජ ලේඛන සැකසීමෙන්, වේතනාන්විත මහභැරීමෙන්, වරදවා දැක්වීමෙන් හෝ අභ්‍යන්තර පාලනයන් මඟ හැරීමෙන් වැනි හේතු නිසා වන බැවිනි.
- අභ්‍යන්තර පාලනයේ සඵලදායීත්වය පිළිබඳව මතයක් ප්‍රකාශ කිරීමේ අදහසින් නොවුවද, අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පරිපාටි සැලසුම් කිරීම පිණිස අභ්‍යන්තර පාලනය පිළිබඳව අවබෝධයක් ලබාගන්නා ලදී.
- භාවිතා කරන ලද ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවල උචිතභාවය, ගිණුම්කරණ ඇස්තමේන්තුවල සාධාරණත්වය සහ කළමනාකරණය විසින් කරන ලද සම්බන්ධිත හෙළිදරව් කිරීම් අගයන ලදී.
- සිද්ධීන් හෝ තත්ත්වයන් හේතුවෙන් සමාගමේ අඛණ්ඩ පැවැත්ම පිළිබඳ ප්‍රමාණාත්මක අවිනිශ්චිතතාවයක් තිබේද යන්න සම්බන්ධයෙන් ලබාගත් විගණන සාක්ෂි මත පදනම්ව ගිණුම්කරණය සඳහා ආයතනයේ අඛණ්ඩ පැවැත්ම පිළිබඳ පදනම යොදා ගැනීමේ අදාලත්වය තීරණය කරන ලදී. ප්‍රමාණවත් අවිනිශ්චිතතාවයක් ඇති බවට මා නිගමනය කරන්නේ නම් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඒ සම්බන්ධයෙන් වූ හෙළිදරව්කිරීම් වලට මාගේ විගණන වාර්තාවේ අවධානය යොමු කළ යුතු අතර, එම හෙළිදරව්කිරීම් ප්‍රමාණවත් නොවන්නේ නම් මාගේ මතය විකරණය කළ යුතුය. මාගේ නිගමනයන් මාගේ විගණකගේ වාර්තාවේ දිනය දක්වා ලබාගන්නා ලද විගණන සාක්ෂි මත පදනම් වේ. කෙසේ වුවද, අනාගත සිද්ධීන් හෝ තත්ත්වයන් මත අඛණ්ඩ පැවැත්ම අවසන් වීමට හැකිය.
- මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ව්‍යුහය හා අන්තර්ගතය සඳහා පාදක වූ ගනුදෙනු හා සිද්ධීන් උචිත හා සාධාරණව ඇතුළත් වී ඇති බව සහ හෙළිදරව් කිරීම් ඇතුළත් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල සමස්ථ ඉදිරිපත් කිරීම් අගයන ලදී.

හැකිතාක් දුරට හා අවශ්‍ය ඕනෑම විටක පහත සඳහන් දෑ පරීක්ෂා කිරීම සඳහා විගණන විෂය පථයද පුළුල් කර ඇත.

- තොරතුරු ඉදිරිපත් කිරීම සම්බන්ධයෙන් බලන කළ සමාගමේ කාර්යයන් අඛණ්ඩව ඇගයීමට හැකි වන පරිදි එහි සංවිධානය, පද්ධති, පරිපාටි, පොත්පත්, වාර්තා හා වෙනත් ලියකියවිලි විධිමත්ව හා ප්‍රමාණාත්මකව සැලසුම් කර තිබේද යන බව සහ එකී පද්ධති, පරිපාටි, පොත්පත්, වාර්තා හා වෙනත් ලියකියවිලි ඵලදායී ලෙස පවත්වාගෙන යනු ලැබේ ද යන බව;
- යම් අදාල ලිඛිත නීතියකට හෝ සමාගමේ පාලක මණ්ඩලය විසින් නිකුත් කරන ලද වෙනත් පොදු හෝ විශේෂ විධානයකට අනුකූලව, සමාගම ක්‍රියා කර ඇති බව;
- සිය බලතල, කර්තව්‍ය හා කාර්යයන්ට අනුකූලව කටයුතු කර ඇති බව;

- සම්පත් සකසුරුවම් ලෙස, කාර්යක්ෂම ලෙස හා ඵලදායී ලෙස කාලසීමාවන් තුළ සහ අදාළ නීතිරීතිවලට අනුකූලව ප්‍රසම්පාදනය කර භාවිතා කර ඇති බව.

1.5 ලැබිය යුතු හා ගෙවිය යුතු ගිණුම්

1.5.1 ලැබිය යුතු දෑ

විගණන නිරීක්ෂණ	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය								
(අ) සමාගමේ ණය ප්‍රතිපත්තියට අනුව, රජයේ දෙපාර්තමේන්තුවලට, ආයතනික ගනුදෙනුකරුවන්ට සහ තනි ගනුදෙනුකරුවන්ට පිළිවෙලින් දින 60, දින 30 සහ දින 15 ක උපරිම ණය කාලසීමාවන් ලබා දී ඇති අතර උපරිම ණය දිගුව ලබාදෙන්නේ දින 10 කට පමණි. සෑම පාරිභෝගික කාණ්ඩයකම හිඟ ණයගැති ශේෂ විශ්ලේෂණය කිරීමේදී සමහර ශේෂ සමාගමේ ඉඩ දී ඇති ණය කාලය ඉක්මවා ගොස් ඇති බව නිරීක්ෂණය විය. එම නිසා නියමිත ණය කාලය ඇතුළත හිඟ ණයගැති ශේෂ අයකරගැනීමට සමාගමට නොහැකි වී ඇති බව නිරීක්ෂණය විය. මුළු හිඟ ණයගැති ශේෂයන්හි කාල	වාරිකා හා සංචාරක ව්‍යාපාරය අවාසනාවන්ත ලෙස ණය මත පදනම් වන වෙළඳපලක් වේ. සමාගමේ ණය ප්‍රතිපත්තියට අවනත වන ලෙස රජයේ ආයතන හෝ ආයතනික ආයතනවලට අනවශ්‍ය ලෙස බලපෑම් කිරීම සේවාවලින් විවිධ සංචාරක සහ සංචාරක සමාගම් සමඟ ඉදිරියට යාමට සහ ගනුදෙනු කිරීමට අවස්ථාව ඇති බැවින් අපේන් ඇත් වීමේ අවදානමක් ඇත.	සමාගමේ ණය ප්‍රතිපත්තිය අනුව ණය කාලසීමාව තුළදී ලැබියයුතු ශේෂයන් අයකරගැනීමට හැකි සෑම උත්සාහයක්ම ගත යුතු බවට නිර්දේශ කෙරේ. එසේම සමාගමේ කාරක ප්‍රාග්ධනයට බලපෑමක් නොවෙමින් දිගු හිඟ ශේෂයන් අයකරගැනීමට නව උපාය මාර්ග භාවිතා කළ යුතු බව නිර්දේශ කෙරේ.								
2023 දෙසැම්බර් 31 දිනට මුළු හිඟ (රු.000’)	ශ්‍රී ලංකා විද්‍යා මණ්ඩලය									
පාරිභෝගික කාණ්ඩය	<table border="1"> <thead> <tr> <th>දින 0-180</th> <th>දින 181-360</th> <th>දින 360 ට වැඩි</th> <th>මුළු ගණන</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>52,217.1</td> <td>1,250.4</td> <td>8,034.3</td> <td>61,501.8</td> </tr> </tbody> </table>	දින 0-180	දින 181-360	දින 360 ට වැඩි	මුළු ගණන	52,217.1	1,250.4	8,034.3	61,501.8	38
දින 0-180	දින 181-360	දින 360 ට වැඩි	මුළු ගණන							
52,217.1	1,250.4	8,034.3	61,501.8							
ආයතනික	<table border="1"> <tbody> <tr> <td>73,706.1</td> <td>7,197.9</td> <td>19,192.4</td> <td>100,096.4</td> </tr> </tbody> </table>	73,706.1	7,197.9	19,192.4	100,096.4	62				
73,706.1	7,197.9	19,192.4	100,096.4							
මුළු ගණන	<table border="1"> <tbody> <tr> <td>125,923.2</td> <td>8,448.3</td> <td>27,226.7</td> <td>161,598.2</td> </tr> </tbody> </table>	125,923.2	8,448.3	27,226.7	161,598.2	100				
125,923.2	8,448.3	27,226.7	161,598.2							

විශ්ලේෂණයක් පහත වගුවේ දැක්වේ.

(ආ) රු.161,598,215 ක මුළු හිඟ ණයගැති ශේෂයෙන් රු. 125,923,253 හෝ සියයට 78 ක් දින 180 ක කාලසීමාවක් දක්වා සහ රු. 27,226,719 හෝ සියයට 17 ක් දින 360 කට වඩා හිඟව පවතින අතර එය සමාගමේ කාරක ප්‍රාග්ධන අවශ්‍යතා සඳහා අහිතකර ලෙස බලපෑ හැක.

(ඇ) රු.161,598,215 ක මුළු හිඟ ශේෂයෙන් රු. 100,096,424 හෝ සියයට 62 ක් ආයතනික ගනුදෙනුකරුවන්ගෙන් ලැබිය යුතු වේ. සමාගම විසින් ආයතනික ගනුදෙනුකරුවන් සඳහා දින 30 ක ණය කාලසීමාවකට ඉඩ දී තිබුණද, 2023 දෙසැම්බර් 31 දිනට මුළු ලැබීම් වලින් රු.26,390,319 හෝ සියයට 16.3 ක් දින 181 කට වඩා හිඟව තිබුණි.

අපගේ සැපයුම්කරුවන්ට නියමිත වේලාවට පියවීම් සහතික කිරීම උදෙසා සමාගම තුළට සුමට ලෙස අරමුදල් ගලා එමට සමාගම තුළ පවත්නා ණය ප්‍රතිපත්තියට අවනතව කටයුතු කිරීමට කාර්ය මණ්ඩලය වෙත සැමවිටම උපදෙස් දෙනු ලැබේ. මේ සඳහා ගණකාධිකාරීවරයා විසින් කාලානුරූපීව සියලු කාර්ය මණ්ඩලය සමඟ තනිව රැස්වී ණය ගැනියන්ගේ දිගු හිඟ මුදල් අයකර ගැනීම පිළිබඳව සාකච්ඡා කරයි.

බොහෝ අවස්ථාවන්හිදී, රාජ්‍ය ආයතන සහ පුද්ගලික/ආයතනික සමාගම් සමඟ, සෑම විටම ගෙවීම් සිදු කිරීම සහ අළුත් ප්‍රවේශපත්‍ර නිකුත් කිරීම වෙළඳ රටාවක් වන බැවින් වරකට ආපසු අයකරගත හැකි ප්‍රමාණය ශුන්‍ය වීමේ සීමිත හැකියාවක් පවතී.

1.5.2 ගෙවිය යුතු දෑ

විගණන නිරීක්ෂණ	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය								
(අ) 2023 දෙසැම්බර් 31 දිනට මුළු දිගු හිඟ ගෙවිය යුතු ශේෂය රු. 3,536,221 වූ අතර, මුළු දිගු හිඟ අතරින් රු. 2,425,748 ක් වර්ෂයකට වැඩි කාලසීමාවක් දක්වා හිඟව පැවතුණි. විස්තර පහත දැක්වේ.	බැංකුව විසින් හඳුනා නොගත් බැර කෝවිඩ් 19 න් පසු බොහොමයක් මගින් සමාගමේ බැංකු ගිණුමට සෘජුව අරමුදල් මාරුකිරීම භාවිතා කරයි. මගීන් හෝ විකුනුම් කාර්ය මණ්ඩලය ගෙවීම් තහවුරුව සමග අදාල ගනුදෙනුව තහවුරු කරන තුරු කිසිදු ගනුදෙනුවක් පියවීම නොකළ යුතු බවට මුදල් අයකැමිට උපදෙස් දෙනු ලැබේ. මගීන් තහවුරු කරන තුරු කාල පරතරයක් ඇත. ඔවුන්ට උපදෙස් ලබා දී තිබුණද සමහර අවස්ථාවලදී ප්‍රායෝගික ගැටළු හේතුවෙන් පාලනය කළ නොහැක. වර්ෂ 5 කට පසුව අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩල අනුමැතිය ඇතිව ශේෂය සමාගමේ ආදායම් ගිණුමට මාරු කෙරේ. භාවිතා නොකළ ගුවන් ටිකට්ටු ආපසු ගෙවීම් මෙම මුදල ආපසු ගෙවීමක් ලෙස ගුවන් සමාගමක් වෙතින් අප වෙත ලැබුණු අතර මගීන්ගෙන් හෝ කාර්ය මණ්ඩලයෙන් මේ දක්වා ඉල්ලීමක් ලැබී නොමැත. වර්ෂ 5 කට පසුව අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩල අනුමැතිය ඇතිව ශේෂය සමාගමේ ආදායම් ගිණුමට මාරු කෙරේ. අවිනිශ්චිත ADM සමහර විට ගුවන් සමාගම් ගාස්තු රීතියට අනුව අය නොකරයි. එම නිසා අදාල ගුවන් ටිකට්ටු සඳහා ඔවුන් අඩුමිලක් අය කරයි. එවැනි සිදුවීමකදී නැවත ගෙවීමට අය කළහොත් සමාගම වෙනස යම් කාලසීමාවක් තබාගනී. බොහෝ විට වසරක් තුළ කිසිදු ADM අප වෙත ලැබී නොමැති අතර මෙම මුදල සාමාන්‍යාධිකාරී/ ප්‍රධාන විධායක නිලධාරී අනුමැතිය ඇතිව AT මිලදීගැනීමේ ගිණුමට මාරු කෙරේ.	දිගු හිඟ ශේෂයන් ඉවත් කිරීමට අවශ්‍ය පියවර ගත යුතු බව නිර්දේශ කෙරේ.								
<table border="0"> <tr> <td>විස්තරය</td> <td>වටිනාකම (රු.)</td> </tr> <tr> <td>බැංකුව විසින් හඳුනා නොගත් බැර භාවිතා නොකළ ගුවන් ටිකට්ටු ආපසු ගෙවීම්</td> <td>2,872,468</td> </tr> <tr> <td>අවිනිශ්චිත ADM</td> <td>628,053</td> </tr> <tr> <td>එකතුව</td> <td>3,536,221</td> </tr> </table>	විස්තරය	වටිනාකම (රු.)	බැංකුව විසින් හඳුනා නොගත් බැර භාවිතා නොකළ ගුවන් ටිකට්ටු ආපසු ගෙවීම්	2,872,468	අවිනිශ්චිත ADM	628,053	එකතුව	3,536,221		
විස්තරය	වටිනාකම (රු.)									
බැංකුව විසින් හඳුනා නොගත් බැර භාවිතා නොකළ ගුවන් ටිකට්ටු ආපසු ගෙවීම්	2,872,468									
අවිනිශ්චිත ADM	628,053									
එකතුව	3,536,221									

(ආ) 2023 දෙසැම්බර් 31 දිනට සමාගමේ ගෙවිය යුතු වෙළඳ ශේෂය රු. 47,331,358 ක් වන අතර එහි මාස 06 කට වඩා වැඩි කාලයක් හිඟව පවතින රු. 964,702 ක දිගු හිඟ ශේෂයන් ඇතුළත් වේ. සමාගමේ මුළු ගෙවිය යුතු වෙළඳ ශේෂය පිළිබඳ කාල විශ්ලේෂණයක් පහත දක්වා ඇත.

දින ගණන	මුදල (රු.)
0-90	46,207,035
91-180	159,621
181-270	54,416
271-360	118,623
> 360	791,663
එකතුව	47,331,358

ගෙවීම සඳහා ඉන්වොයිස්පත් අප වෙත එවන ලෙස ඔවුන්ගෙන් ඉල්ලා සිටියද මේ දක්වා සමහර ගෙවිය යුතු වෙළඳ ශේෂයන් ගෙවීමට ඉල්ලීම් සිදුකර නොමැත. එවැනි සිදුවීම්කදී සමාගමේ පරිචය අනුව මෙම ගෙවිය යුතු ශේෂ වසර 5 ක් තබාගෙන පසුව නිසි සත්‍යාපනයක් සිදුකර අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩල අනුමැතිය ඇතිව ආදායමට මාරු කරනු ලැබේ.

දිගු හිඟ ශේෂයන් ප්‍රමාදයකින් තොරව ඉවත් කිරීමට නිර්දේශ කෙරේ.

1.5.3 සංවිධානයේ දිගුකල් පැවැත්ම

විගණන නිරීක්ෂණ	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
පරිපාලිතයේ ප්‍රධාන ව්‍යාපාර කටයුතු 1988 අංක 30 දරන බැංකු පනතේ 17 (1) වගන්තියේ (අ)-(ඒ) දක්වා විෂය පථයට නොවැටෙන බැවින්, ඉදිරි වර්ෂ 3 තුළ බීඕසී ට්‍රැවල්ස් (පුද්ගලික) සමාගම ලංකා බැංකු සමූහයේ හිමිකාරත්වයෙන් ඉවත් කිරීමට 2017 නොවැම්බර් 20 දිනැති ලිපිය මගින් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් ලංකා බැංකුව වෙත උපදෙස් දී තිබුණි. පරිපාලිතය ඉවත් කිරීමේ තීරණය 2017 දෙසැම්බර් 28 දින ලංකා බැංකුවේ අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලය විසින් අනුමත කර තිබුණි. 2023 ජූලි 24 දින සමාගම විසින් ඉවත් කිරීම සඳහා යෝජනාවක් සම්මත කර ඇත. 2024 මැයි 19 සහ 20 යන දිනවල පුවත්පත් 5 ක දැන්වීම් පළ කරන ලද්දේ අනාගත ආයෝජකයින්ගෙන් කැමැත්ත ප්‍රකාශ කරවා ගැනීමට යි. යෝජනාව ඉල්ලුම් කිරීම අවසන් කිරීමේදී එක් අනාගත ආයෝජකයෙකු පමණක් ලංසුවක් ඉදිරිපත් කර ඇත. කෙසේ වෙතත්, තොරතුරු ප්‍රමාණවත් නොවීම සහ යෝජනාව ඉල්ලුම් කිරීමෙහි දක්වා ඇති පරිදි අවශ්‍යතා සපුරා නොගැනීම හේතුවෙන් එම යෝජනාව ඉල්ලුම් කිරීම ප්‍රතික්ෂේප කිරීමට ගනුදෙනුවට සම්බන්ධ උපදේශකවරයා නිර්දේශ කර ඇත.	බීඕසී ට්‍රැවල්ස් (පුද්ගලික) සමාගම ඉවත් කිරීමේ කටයුතු ලංකා බැංකුව මගින් හසුරුවනු ලැබේ.	ඉවත් කිරීමේ කටයුතු වේගවත් කළ යුතු බවට නිර්දේශ කෙරේ.

2. මූල්‍ය සමාලෝචනය

2.1 මූල්‍ය ප්‍රතිඵල

සමාලෝචිත වර්ෂයේ මෙහෙයුම් ප්‍රතිඵලය රුපියල් මිලියන 91.8 ක ලාභයක් වූ අතර ඊට අනුරූපව පෙර වර්ෂයේ ලාභය රුපියල් මිලියන 48.6 ක් විය. එබැවින් මූල්‍ය ප්‍රතිඵලයේ රුපියල් මිලියන 43.2 ක වැඩිදියුණුවීමක් නිරීක්ෂණය විය. සමාලෝචිත වර්ෂය තුළ ආදායම සියයට 84.18 කින්, වෙනත් ආදායම් සියයට 145.63 කින් හා ශුද්ධ මූල්‍ය ආදායම සියයට 161.34 කින් වැඩිවීම මෙම වැඩිදියුණුවීමට හේතු වී තිබුණි. බෙදාහැරීමේ වියදම් සහ පරිපාලන වියදම් පිළිවෙලින් සියයට 341.24 කින් හා සියයට 47.46 කින් වැඩිවූවත් පෙර වර්ෂය හා සැසඳීමේදී වියදමේ වැඩිවීමට වඩා ආදායමේ වැඩිවීම ඉහල නිසා සමාලෝචිත වර්ෂය තුළ මූල්‍ය ප්‍රතිඵලය වැඩිදියුණුවීමට බලපා තිබුණි.

2.2 ප්‍රධාන ආදායම් හා වියදම් අයිතමවල ප්‍රවණතා විශ්ලේෂණය

සමාලෝචිත වර්ෂයේ ප්‍රධාන ආදායම් හා වියදම් අයිතමවල විශ්ලේෂණය පෙර වසරට සාපේක්ෂව වැඩිවීමේ හෝ අඩුවීමේ ප්‍රතිශතය සමගින් පහත දක්වා ඇත.

විස්තරය	විචලතාවයේ වටිනාකම වැඩිවීම/(අඩුවීම) (රු.000')	විචලතාවය %	විචලනය සඳහා හේතුව
ආදායම්	115,778	84.18	සමාලෝචිත වර්ෂය තුළ සාමාන්‍ය ටිකට්පත් ආදායම සහ දඹදිව වාරිකා ආදායම පිළිවෙලින් රු. මිලියන 70.4 කින් හා රු. මිලියන 44.9 කින් වැඩිවී තිබුණි.
වෙනත් ආදායම්	26,470	145.63	විසා සේවාව, සංචාරක රක්ෂණ විකුණුම් සහ ගුවන් සේවා දිරිදීමනා වැඩිවීම මෙම විචලනයට ප්‍රධාන හේතු විය.
ශුද්ධ මූල්‍ය ආදායම්	22,393	161.34	බැංකු තැන්පතු මත පොළී, විනිමය ලාභ වැඩිවීම සහ අයිරා පොළී අඩුවීම මෙයට ප්‍රධාන හේතු විය.
බෙදාහැරීමේ වියදම්	6,876	341.24	විකුණුම් ප්‍රවර්ධන වියදම් රු. මිලියන 2.7 කින් වැඩි වී තිබුණි. එසේම පෙර වර්ෂය තුළ ගුණ්‍ය අගයක්ව තිබූ විකුණුම් කොමිස් රු. මිලියන 5.5 කින් වැඩි වී තිබුණි.
පරිපාලන වියදම්	39,618	47.46	සමාලෝචිත වර්ෂය තුළ ණය කාඩ්පත් කොමිස්, මෝටර් වාහන නඩත්තු, කාර්ය මණ්ඩල සුභසාධන, ගමන් වියදම්, දීමනා, බෝනස් හා නත්තල් තෑගි සඳහා වියදම් විශාල වශයෙන් වැඩිවී තිබුණි. (පෙර වර්ෂය තුළ බෝනස්, දීමනා සහ නත්තල් තෑගි සඳහා වියදම් ගුණ්‍ය විය)

2.3 අනුපාත විශ්ලේෂණය

විගණනය සඳහා ලබා දී ඇති මූල්‍ය ප්‍රකාශන සහ තොරතුරු අනුව, සමාලෝචිත වර්ෂය සඳහා සහ ඊට පෙර වසර 04 ක කාලසීමාව සඳහා සමාගමේ ඇතැම් වැදගත් අනුපාත පහත දැක්වේ.

අනුපාතය	වර්ෂය				
	2023	2022	2021	2020	2019
ද්‍රවශීලතා අනුපාත					
ජංගම අනුපාතය	3.0	3.0	2.5	4.5	3.5
මුළු වත්කම් මත ශුද්ධ ජංගම වත්කම්	0.66	0.62	0.54	0.61	0.6
ක්‍රියාකාරී අනුපාත					
ණයගැති පිරිවැටුම් අනුපාතය	22	19	7	4	13
ණයගැති පිරිවැටුම් කාලය (දින)	16	19	52	84	28
ලාභදායීත්ව අනුපාත					
ශුද්ධ ලාභ අනුපාතය (සියයට)	2.56	1.85	(5.96)	(18.8)	1.57
කාර්යසාධන අනුපාත					
ස්කන්ධය මත ප්‍රතිලාභය (සියයට)	42.89	25.53	(24.90)	(31.13)	11.48
මුළු වත්කම් මත ප්‍රතිලාභය (සියයට)	27.94	15.18	(13.68)	(19.99)	7.37

(අ) සමාලෝචිත වර්ෂය තුළ ද්‍රවශීලතා අනුපාතවල සැලකිය යුතු වැඩිවීමක් නිරීක්ෂණය නොවීය.

(ආ) පෙර වර්ෂ හා සැසඳීමේදී සමාලෝචිත වර්ෂය තුළ ණයගැති පිරිවැටුම් අනුපාතය හා ණයගැති පිරිවැටුම් කාලය වැඩිදියුණු වී තිබුණි.

(ඇ) පෙර වර්ෂය හා සැසඳීමේදී ලාභදායීත්ව අනුපාතය සුළු වශයෙන් වැඩිදියුණු වී තිබුණි.

(ඈ) රටේ පැවති වසංගත තත්වය සහ ආර්ථික අරබුදය අවසන්වීමෙන් පසු සංචාරක කර්මාන්තය ක්‍රමයෙන් වැඩිදියුණුවීම නිසා ස්කන්ධය මත ප්‍රතිලාභ (ROE) හා මුළු වත්කම් මත ප්‍රතිලාභ (ROA) අනුපාතයන් පෙර වර්ෂ 04 ට වඩා වැඩි ධනාත්මක සංඛ්‍යාවන් පෙන්නුම් කරයි.

3. මෙහෙයුම් සමාලෝචනය

3.1 ප්‍රසම්පාදන කළමනාකරණය

විගණන නිරීක්ෂණ	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) ප්‍රසම්පාදන ක්‍රියාකාරකම් ඵලදායීව ක්‍රියාත්මක වීමට, ආයතනයක් විසින් අවම වශයෙන් වසර 03 ක කාලයක් සඳහා අපේක්ෂිත ප්‍රසම්පාදන ක්‍රියාකාරකම් වෙනුවෙන් ප්‍රසම්පාදන සැලැස්මක් සකස් කළ යුතු අතර ප්‍රසම්පාදන අයිතම සඳහා වඩා සුදුසු වෙළඳපල අගයක් ලබාගනිමින් ප්‍රසම්පාදන කාර්යය නියමිත වේලාවට අවසන් කිරීම සහතික කෙරේ. කෙසේ වෙතත් 2023 වර්ෂය සඳහා සමාගම විසින් ඵවැනි සැලැස්මක් පිළියෙල කර නොතිබුණි.	අපි සාමාන්‍යයෙන් මිලදී ගනු ලබන්නේ ලිපිද්‍රව්‍ය හා විකුණුම් ප්‍රවර්ධන අයිතම වේ. කුඩා ආයතනයක් වශයෙන් ඉහත ඒවා හැරුණු විට ප්‍රසම්පාදන කිහිපයක් පමණක් ගනු ලබයි. අවශ්‍යතාවයක් ඇතිවුවහොත් පමණක් සමාගමේ ප්‍රසම්පාදන අත්පොත අනුව අපි ඒවා මිලදී ගන්නෙමු.	ප්‍රසම්පාදන ක්‍රියාවලිය ඵලදායීව සිදුකිරීමට ප්‍රසම්පාදන මාර්ගෝපදේශ උපදෙස් අනුගමනය කිරීමට නිර්දේශ කෙරේ.

3.2 මෙහෙයුම් අකාර්යක්ෂමතා

විගණන නිරීක්ෂණ

කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම

නිර්දේශය

(අ) බදු කාලය ආරම්භවීමට ප්‍රථම බදු ගිවිසුම් අත්සන් කිරීම අවශ්‍ය වේ. කෙසේ වෙතත්, ප්‍රධාන කාර්යාලය සහ වැල්ලවත්ත පරිශ්‍ර සම්බන්ධයෙන් 2023 වර්ෂයේදී සිදු කරන ලද බදු ගිවිසුම් අත්සන් කර ඇත්තේ නියමිත බදු කාලය ආරම්භ වී මාස 06ක් ගතවීමෙන් පසුවය. බදු ගිවිසුම් අවසන් කිරීමේ මෙම ප්‍රමාදය එකඟ වූ කොන්දේසිවලට අනුකූලව බදු උපලේඛන නිර්මාණය කිරීමේදී දුෂ්කරතාවලට මුහුණ දීමට සහ බදු වර්ධක ගෙවීම ප්‍රමාද වීමට හේතු විය හැක.

සාමාන්‍යයෙන්, ලංකා බැංකුවේ දේපල හා ප්‍රසම්පාදන දෙපාර්තමේන්තුවට අප විසින් දරා සිටින කාර්යාල ඉඩකඩ සඳහා බදු ගිවිසුම් වල අඩුපාඩු මතක් කිරීමට පියවර ගෙන ඇත. ගිවිසුම් කෙටුම්පත අප වෙත එවීමට පෙර ඔවුන්ගේ තක්සේරුව සිදු කර නැවත පිරිනැමීමේ ලිපි සමඟ අප වෙත ආපසු එවීමේ ක්‍රියාවලියට කාලය ගතවේ. තවද ඔවුන්ගේ ක්‍රියාවලිය සිදු කර පිරිනැමීමේ ලිපිය අප වෙත එවන විට, අපි එය සමාගමේ අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලයේ අනුමැතිය සඳහා පැවැත්වෙන මිලහ අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩල රැස්වීමේදී සභාගත කරන්නෙමු. ඉහත ක්‍රියාවලි දෙකම සඳහා කාලය ගතවේ. විශේෂයෙන්ම එය පැනනගිනුයේ ලංකා බැංකු ගොඩනැගිලිවල අප විසින් දරා සිටින පරිශ්‍රය අලුත් කිරීම සම්බන්ධයෙනි. බදු ගිවිසුම් අවසන් කිරීමේ ප්‍රමාදය අවම කිරීමට ඉදිරි පියවර ගනු ලැබේ.

තෛතික හා නියාමන අවශ්‍යතා සපුරාලීම සඳහා නියමිත වේලාවට බදු ගිවිසුම් අත්සන් කිරීම නිර්දේශ කෙරේ.

(ආ) බදු ගිවිසුම් දෙකක කල් ඉකුත් වී තිබූ අතර 2024 ජූලි 08 විගණන දින වන විටත් අළුත් කරන ලද ගිවිසුම් නොතිබූ බව නිරීක්ෂණය විය. එම කල් ඉකුත් වූ බදු ගිවිසුම් පිළිබඳ විස්තර පහත දැක්වේ.

යාපනය බදු ගිවිසුමට අදාළව, බදු ගිවිසුම කල් ඉකුත් වන බව දන්වමින් බැංකු දේපල හා ප්‍රසම්පාදන දෙපාර්තමේන්තුවට විද්‍යුත් තැපෑලෙන් ලිපි යවා ඇති අතර ඒ සමඟම අලුත් කිරීම ඉදිරියට ගෙන යන ලෙස ඉල්ලීමක් කර ඇත. අපගේ පෙර පැහැදිලි කිරීමේදී සඳහන් කළ පරිදි, දේපල හා ප්‍රසම්පාදන දෙපාර්තමේන්තුවේ අලුත් කිරීමේ ක්‍රියාමාර්ග එවැනි ප්‍රමාදයන් ඇති කරයි.

බදු කාලසීමාව ආරම්භවීමට පෙර බදු ගිවිසුම්/අළුත්කිරීම් අත්සන් කළ යුතු බව නිර්දේශ කෙරේ.

ගිවිසුමට අදාළ ගොඩනැගිලි	බදු ගිවිසුම් අංකය	ගිවිසුමේ කල් ඉකුත් වන දිනය
(i) යාපනය	2388	31.12.2023
(ii) මහනුවර	-	30.09.2023

මහනුවර
2023 සැප්තැම්බර් මාසයේ සිට මහනුවර බදු ගිවිසුම් සම්බන්ධයෙන්, අපි ප්‍රොපර්ටි ෆිනෑන්ස් ඇන්ඩ් ඉන්වෙස්ට්මන්ට් කැන්ඩි ප්‍රයිවට් ලිමිටඩ් (**Property Finance and Investments Kandy (Pvt) Ltd**) සමඟ අපට අවශ්‍ය වැඩි කාර්යාල ඉඩ ප්‍රමාණයක් පිළිබඳව සාකච්ඡා කරමින් සිටිමු. ප්‍රොපර්ටි ෆිනෑන්ස් ඇන්ඩ් ඉන්වෙස්ට්මන්ට් කැන්ඩි විසින් කැන්ඩි සිටි සෙන්ටර් හි **06** වන මහල සම්බන්ධයෙන් විවිධ දීමනා ලිපි අප වෙත ලබා දී ඇතත්, සන්නාම දායකතාව සාමාන්‍ය වීම හේතුවෙන් එය අපට පක්ෂපාතී නොවේ. ගමන් සහ සංචාරක සමාගමක් වශයෙන් සුදුසු සන්නාම දායකතාවයක් අවශ්‍ය වේ. එසේම මෙම දීමනා ලිපි සමාගමේ අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලය වෙත ඉදිරිපත් කර ඇත. පසුගිය අවසාන අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩල රැස්වීමේදී,

සමාගම ලංකා බැංකුවෙන් ඉවත් කිරීමේ ක්‍රියාවලිය හේතුවෙන් දැනට පවතින කාර්යාල අවකාශයේ දීර්ඝ කිරීමක් ඉල්ලා සිටින ලෙස කළමනාකාරිත්වයට උපදෙස් දෙන ලදී.

මෙම කරුණු දෙකම මහනුවර ප්‍රොපර්ටි ෆින්‍යාන්ස් ඇන්ඩ් ඉන්වෙස්ට්මන්ට් ආයතනයට දන්වා ඇත.

මහනුවර අප විසින් දරා සිටින කාර්යාල ඉඩකඩ පිළිබඳ නව ගිවිසුමක් අත්සන් කිරීම ප්‍රමාද වන්නේ ඉහත සඳහන් හේතු නිසා වේ.

3.3 මානව සම්පත් කළමනාකරණය

විගණන නිරීක්ෂණ	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) මානව සම්පත් මෙහෙයුම්වල සුමට ක්‍රියාකාරිත්වය සඳහා අවශ්‍ය අනුමත බඳවාගැනීමේ යෝජනා ක්‍රමයක් (SOR), වැටුප් ප්‍රතිපත්තියක් සමාලෝචිත වර්ෂය සඳහා සමාගමට නොතිබුණි.	සමාගමට එහි ආයතනික සැලැස්ම තුළ බඳවා ගැනීමේ ක්‍රියාවලියක් ඇති අතර එය වාර්ෂිකව අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලයට ඉදිරිපත් කර අනුමත කරනු ලැබේ. එසේම සෑම වර්ෂයක් ආරම්භයේදී වත්මන් කාර්ය මණ්ඩල සේවක සංඛ්‍යාව සහ අනාගත ව්‍යාපාර ව්‍යාප්තිය සඳහා අවශ්‍ය සේවක සංඛ්‍යාව මණ්ඩලය වෙත ඉදිරිපත් කරනු ලැබේ. සියලුම කාර්ය මණ්ඩල වැටුප් සහ ගෙවන දීමනා වාර්ෂිකව කර්මාන්ත ප්‍රමිතීන් සපුරාලීම සඳහා අනුමැතිය/නිර්දේශ මත පදනම්ව සංශෝධනය කරනු ලබන අතර එය සෑම වර්ෂයක් ආරම්භයේදී අනුමැතිය සඳහා වාර්ෂිකව මණ්ඩලය වෙත ඉදිරිපත් කරනු ලැබේ.	සමාගමේ මානව සම්පත් සුමට තත්වයෙන් පවත්වා ගැනීමට අනුමත යෝජනා ක්‍රම පිළිපදිමින් සමාගම සඳහා බඳවාගැනීමේ යෝජනා ක්‍රමයක් (SOR) හා වැටුප් ප්‍රතිපත්තියක් පිළියෙල කිරීම නිර්දේශ කෙරේ.
	ව්‍යුහාත්මක මාර්ගෝපදේශ යෝජනා ක්‍රමයේ සංශෝධනයක් අවශ්‍ය වූ විට කාර්ය මණ්ඩල වැටුප් සඳහා ව්‍යුහාත්මක මාර්ගෝපදේශ යෝජනා ක්‍රමයක් ද මණ්ඩලය වෙත ඉදිරිපත් කරන ලදී.	
	සංචාරක ක්ෂේත්‍රයේ වාරිකා නියෝජිතයන් විශේෂිත දෙපාර්තමේන්තුවල තනතුරු සඳහා ස්ථාවර කාර්යමණ්ඩල කෝටාවක් පවත්වා නොගනී.	
	බොහෝ විට සමාගම් එම සමාගම විසින් හසුරුවන ව්‍යාපාර පරිමාව මත පදනම්ව කාර්ය මණ්ඩලය බඳවා ගනී.	
	කාර්ය මණ්ඩල ඉල්ලා අස්වීම් සඳහා වුවද, පවතින කාර්ය මණ්ඩලය තුළින් අතැති ව්‍යාපාරය කළමනාකරණය කළ හැකි නම් බොහෝ අවස්ථාවලදී සංචාරක සමාගම් විසින් ඒවා වහාම පුරවනු නොලැබේ. ව්‍යාපාර ව්‍යාප්තියක් ඇති වාරිකා සමාගම් විසින් අදාල ව්‍යාපාර පුළුල් කිරීමට අවශ්‍ය කාර්යමණ්ඩලය බඳවා ගනී.	
	වාරිකා හා සංචාරක කර්මාන්තය තුළ සමාගමට එක් එක් විශේෂිත තනතුරු සඳහා ස්ථාවර කෝටාවක් නොමැත.	